

oświatowe, każda na swój sposób. Gminny Ośrodek Kultury skoncentrował się na edukowaniu poprzez organizację plenerów plastycznych.

Od 2004 do 2009 roku w kolejnych edycjach pleneru udział wzięło w sumie **99 osób** (amatorów plastyków), uczestniczyło w zajęciach plenerowo-edukacyjnych **124 uczniów**, do dyspozycji gminy pozostawiono **378 obrazów** (z wcześniejszych

trzech gminnych plenerów, dodatkowo – 47 obrazów), wykorzystano na ten cel dotację WFOŚiGW w Łodzi na łączną kwotę **40 772 zł.** Poza tą kwotą do czasu organizowania plenerów samorząd gminy Rzeczyca na edukację ekologiczną przeznaczył kwotę dotacji pochodzącą z WFOŚiGW w Łodzi w wysokości **86 512 zł.**

Plenery plastyczne każdego roku uzupełniały wycieczki krajoznawcze po terenie gminy na których zapoznawano uczestników z obiektami proekologicznymi (biologiczna oczyszczalnia ścieków, składowisko odpadów stałych, stacje uzdatniania wody) wycieczki po akwenach przyrodniczych regionu (rezerваты, zbiorniki wodne, parki krajo-

obrazowe, gospodarstwo ekologiczne – pasieka Jarośów). Każdego też roku organizowano wystawy obrazów, podczas Gminnych Dożynek, Dożynek Prezydenckich w Spale, dwudniowego Jarmarku Wojewódzkiego w Łodzi, w Miejskiej Bibliotece w Tomaszowie Maz., w Dzielnicowym Domu Kultury w Białobrzegach, Urzędzie Marszałkowskim w Łodzi, gminie Budziszewice.

Kontynuowano kolejne dyktanda

„Ortografia w ekologii”, których do 2009 roku zorganizowano osiem edycji, udział w nich wzięło **524 uczniów** ze szkół podstawowych i gimnazjum.

Kontynuowano także akcję sadzenia drzew w miejscowym parku oraz w nowo oddawanych obiektach samorządowych w gminie. W okresie ostatnich 5 lat posadzono w gminie **1477 drzew** oraz **2038 krzewów.**

Uczestnicy pleneru plastycznego w gminie Rzeczyca:

6 plenerów: Maria Bunzel i Jadwiga Więcek.

5 plenerów: Eugenia Matusiak, Izabella Brzozowska, Cecylia Januszkiewicz-Wojtysiak, Irmína Boruta.

4 plenery: Anna Studzińska, Jadwiga Schnee, Halina Podlaska, Kazimiera Kowalska, Wacława Bartosik, Jan Raczyński, Anna Staruszkiewicz, Stanisław Sobczak, Danuta Kornatowska, Barbara Kałęcka, Zofia Jowdiuk, Weronika Glaza Kifner.

3 plenery: Anna Adamus, Anna Bojarczuk, Małgorzata Szustakowska-Bunzel, Barbara Nożewska, Barbara Skierska, Krystyna Dąbrowska, Jolanta Kafińska-Wasiak, Bożena Pluta, Zofia Krzeminska Kryszyńska, Joanna i Sławomir Mankiewiczowie, Irena Zolich.

2 plenery: Anna Krzezińska-Freda, Martyna Idzikowska-Wrębiak, Daniela Popławska, Mariola Jarzyna, Janusz Mucha, Blandyna Firuta, Tadeusz Firuta, Hanna Krzyżanowska-Skowron, Władysław Mazurek, Jadwiga Moldzio, Krystyna Kulińska, Halina Kazmierowska, Teresa Gutowska, Joanna Gidyńska, Grażyna Czerniak, Romualda Kulikowska, Bożena Niewinowska, Elżbieta Jaszczak, Alina Ropelewska, Władysława Klimczak, Teresa Knop, Alina Krawczyk, Jolanta Luchowska, Agata Szustakowska.

1 raz: Krystyna Majchrzak, Wiesława Urbańska, Bożena Wojciechowska, Teresa Płaczek, Krystyna Polańska, Urszula Nowaczek, Czesław Mizerski, Krystyna Piątkowska, Maria Świderk, Anna Siwek, Iwona Starko, Wiesława Piontek, Krzysztof Miston, Ewelina Bielecka, Danuta Nowak-Chelmek, Małgorzata Ciesielska, Zofia Bas, Jadwiga Sroczyńska, Jadwiga Głażewska, Agnieszka Działach, Jerzy Misztela, Eugeniusz Zacharowski, Edward Kościński, Jadwiga Gulińska, Tadeusz Ambroziak, Agnieszka Chacińska, Grzegorz Wałkowski, Mieczysław Kostrzewa, Anna Banaszczyk, Martyna Łysy, Ewa Chyła, Marzena Stawicka, Barbara Janczak, Małgorzata Ciotucha, Laryssa Kołnierzak, Stanisława Kołodziejek, Marian Matuszewski, Dariusz Gamrot, Bożenna Łukaszczuk, Marianna Jasińska, Jerzy Kępiński, Ewa Witwicka, Joanna Skurko, Halina Kierlin, Marcin Swatowski, Adam Durczak.

Konsultanci merytoryczni: Marcin Swatowski – 2 razy, Małgorzata Modlińska – 2 razy, Bożena Gajda – 1 raz.

Merytoryczny nadzór nad wszystkimi działaniami ekologicznymi i organizowanymi plenerami malarskimi sprawował Antoni Socha – Dyrektor GOK-u, wspierany przez Grażynę Kamińską, Iwonę Miniatorską, Bożenę Bojdo.

W gminie Rzeczyca zadania z zakresu edukacji ekologicznej są realizowane od roku 1996. To wspólne przedsięwzięcie samorządu gminy, placówek oświatowych gminy, Gminnego Ośrodka Kultury i Zakładu Usług Komunalnych, które corocznie wspierane były przez **Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.** Imponujące były początki edukacyjno-ekologicznych zmagania w gminie Rzeczyca.

Rok 1996 w gminie Rzeczyca to rok ochrony środowiska, rozpoczęto realizację długofalowego programu edukacyjnego „**Myśl globalnie – działaj lokalnie**”, pod takim hasłem władze gminy Rzeczyca rozpoczęły batalię ekologiczną w gminie. Zatwierdzono preliminarz przedsięwzięć, rozpisano konkursy ekologiczne: plastyczny, fotograficzny, literacki. Zasadzono pierwsze krzewy i drzewa w parku.

W Roszkowej Woli dobiegła końca ważna inwestycja ekologiczna, nowoczesne **Składowisko Odpadów Stałych**, jedna z większych inwestycji i pierwszych tego rodzaju w woj. piotrkowskim, która w ocenie Krajowej Kapituły Konkursowej została wyróżniona **I nagrodą.**

To duże wydarzenie dla całego regionu dało impuls do corocznego wdrażania edukacji ekologicznej wśród młodzieży szkolnej i całej społeczności gminy. Z inicjatywy wójta **Marka Pałasza** wprowadzono szeroko zakrojoną batalię o ekologiczną czystość małej ojczyzny – gminy.

Samorząd znalazł wdzięcznych sojuszników w nauczycielach czterech gminnych szkół podstawowych (Rzeczycza, Sadykierz, Lubocz, Bobrowiec).

W kwietniu na okoliczność **Święta Ziemi** zorganizowano gminny festyn ekologiczny a w nim „**Wybory Miss Eko**”, gdzie prezentowano stroje wykonane z materiałów odpadowych.

Dokonano podsumowania zbiórki surowców wtórnych. Najlepszymu „zbieraczowi” wręczono rower górski, który był w trakcie całorocznej akcji zbierania surowców

eksponowany w poszczególnych placówkach oświatowych jako główne trofeum. Wszystko to dla zachęty włączania się uczniów w zbieranie surowców wtórnych przez kolejne lata. Prezentowano także prace plastyczne konkursu „**Świat w oczach dziecka**” oraz konkurs wokalny „**Ani be, ani me, ale eko**”.

Lata **1997-1998** to kontynuacja zamierzeń w zakresie edukacji ekologicznej zwieńczonych festynami w PSP w Sadykierzu i w Lubocy. To aktywne włączenie się w ogólnopolską akcję „**Sprzątania świata**”, w której wzięło udział ponad 600 uczniów ze wszystkich szkół. Akcja objęła swym zasięgiem najbardziej neralgiczne miejsca gminy. Cztery przyczepy napelnione kolorowymi workami pojechały na Składowisko Odpadów Stałych do Roszkowej Woli.

W roku **1999** na zadania ekologiczne pn. „**Program działań na rzecz podniesienia świadomości ekologicznej społeczności wiejskiej gminy Rzeczycza**” wydatkowano kwotę uzyskaną z dotacji z WFOŚiGW w Łodzi w wysokości **9206 zł**. Zadania rozpoczęto 22 kwietnia – „**Świętem ziemi**” a zakończono – 14 października – Dniem Edukacji Narodowej, w którym rozstrzygnięto konkurs na estetyczną zagrodę „**Zielone ptuca wokół domu**”, rozstrzygnięto konkursy szkolne podczas festynu ekologicznego:

- konkurs literacki „**Napiszemy jak bije olbrzymie, zielone serce przyrody**”
- plastyczny „**Świat w którym chcę żyć**”,
- kwiz ekologiczny „**Tajemnice ekologii – Jeden z dwunastu**”,
- konkurs piosenkowski „**Ekologia na ludowo**” – prezentacje wokalne na scenie GOK-u,
- kolejne wybory „**Miss Eko**” – prezentacje strojów z materiałów odpadowych.

- współzawodnictwo w zbiórce surowców wtórnych „**Niepotrzebne a jednak przydatne**”,
  - szkolna akcja zadrzewiania terenów zielonych.
- Uzupełnieniem działań ekologicznych była konferencja pt. „**Człowiek i jego miejsce w środowisku – ekologia na co dzień**”.

Gminny Ośrodek Kultury w Rzeczycy w latach 1996-1999 współrealizował zadania z zakresu edukacji ekologicznej wspólnie z placówkami oświatowymi gminy jako koordynator główny, nie będąc jednakże realizatorem własnego zadania.

Od roku 2000 już jako samodzielna jednostka organizacyjna, będąc dalej koordynatorem głównym, włączył się aktywnie w realizację własnych programów edukacyjnych, oczywiście na bazie bliskiej współpracy z kadrą pedagogiczną i młodzieżą szkolną gminy Rzeczycza. Na wszystkie te działania wydatkowano środki finansowe pochodzące z dotacji WFOŚiGW w Łodzi.

„**Koniec wieku, czas po nim posprzątać**” – Z ekologią na co dzień! pod takimi hasłami przebiegała w roku **2000** IV edycja konkursów ekologicznych.

Wielkość wydatkowanych środków **10 000 zł**. Odbyły się m.in. konkurs plastyczny pt. „**Moja rzeka, czysta rzeka**”, konkurs literacki pt. „**Krajobraz mojej okolicy słowem malowany**”. Podsumowanie wszystkich konkursów ekologicznych połączone było z weryfikacją wiedzy z zakresu ekologii ujętej w formule kwizu telewizyjnego „**Talent za talent**”.

Konkurs na estetyczną zagrodę „**W swojej zagrodzie, lecz po sąsiedzku**” połączone z akcją zadrzewiania „**Z przyrodą w przyjaźni dzisiaj i jutro**”, zdecydowanie wpłynęły na poprawę estetyki zagród w gminie. Priorytetowym konkursem jak co roku była

zbiórka surowców wtórnych „**Niepotrzebne a jednak przydatne II edycja**”. Młodzież zbierała surowce wtórne (szkło, plastik, puszki aluminiowe, szmaty, makulaturę), które były punktowane i przeliczane na szkołę i ucznia. „**Gdy dzisiaj zadbamy, jutro mniej sprzątam**” – hasło **2001 r.** Wielkość wydatkowanych środków finansowych **23 168 zł**. V edycja konkursów ekologicznych, realizowane imprezy to konkurs plastyczny „**Krajobraz naszych dziadków**”, ujęty w formule pleneru plastycznego na terenach rekreacyjnych Gminnego Ośrodka Kultury.

Powodzenie i duże zainteresowanie ubiegłorocznego konkursu literackiego ujętego w formule albumowej zachęciło do jego powtórzenia. Konkurs literacki „**Piękno przyrody i poezji**” dał po raz kolejny dowód wielkiej wrażliwości młodzieży szkolnej i dużej już umiejętności pisania wierszem o otaczającej nas przyrodzie. Kwiz z wiedzy ekologicznej „**Kostka natury**”, bardzo barwnie i widowiskowo przeprowadzony kończył całoroczną akcję.

Ponowna akcja zadrzewiania skoncentrowana była tym razem na obsadzeniu obiektów komunalnych, jak i placówek oświatowych. Z inicjatywy Stowarzyszenia Amatorów Plastyków w Tomaszowie Maz., którego prezesem była **Maria Bunzel**,

i we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury odbył się **I Gminny Plener Plastyczny**, jeszcze nie mający charakteru edukacji ekologicznej. Na mocy porozumienia zawartego pomiędzy GOK w Rzeczycy a SAP w Tomaszowie Maz., z każdego pleneru pozostawały

pozostawiono w gminie **19 obrazów**.

„**Inwestując w ekologię dbasz o przyszłość**” – hasło przewodnie zadania ekologicznego w **2002 r.**, wielkość wydatkowanych środków finansowych to **14 138 zł**, realizowane imprezy to:

- konkurs plastyczny „**Zakaątek mojej okolicy**”, współorganizowany ze Stowarzyszeniem Amatorów Plastyków z Tomaszowa Maz. Grupa 40-osobowa młodzieży została przewieziona na teren nadpilickie do Grotowic na jednodniowy plener plastyczny,
- konkurs literacki „**Ortografia w ekologii**”. Po raz pierwszy miało miejsce dyktando z zakresu wiedzy o ekologii, łączyło umiejętność bezbłędnego pisania z wiedzą ekologiczną.
- Konkurs z wiedzy ekologicznej – kwizy.
- Konkurs zbierania surowców wtórnych „**Butelka, PET i puszka do oddzielnego worka**”. Zorganizowano II edycję pleneru plastycznego. „**Moja okolica przyjazna**

połączona ze wstępną segregacją ujętą w formule konkursowej oraz III edycja gminnego pleneru plastycznego.

W celu bliższego pokazania obiektów komunalnych gminy pracujących na rzecz ochrony środowiska wytyczono ścieżkę edukacji ekologicznej. Zorganizowane już dwukrotnie rajdy rowerowe pozwoliły uczestnikom (I rajd 97 osób, II rajd 38 osób)

bezpośrednio zapoznać się z obiektami takimi jak: Gminne Składowisko Odpadów Stałych w Roszkowej Woli, Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Bartoszówce, Stacja Uzdatniania Wody w Grotowicach, stacje wodociągowe w Sadykierzu, Grotowicach, Jeziorcu.

Istotnym elementem w organizacji przedsięwzięć ekologicznych była współpraca z miejscowym Zakładem Usług Komunalnych, który jest mocnym ogniwem dobrze zająbiającego się procesu segregacji odpadów stałych. Surowce wtórne były segregowane przez młodzież, odbierane przez ZUK i wywożone na Składowisko Odpadów Stałych, tam podane ostatecznej segregacji trafiały do zainteresowanych firm zajmujących się recyklingiem. Uzyskane w ten sposób środki finansowe trafiały z powrotem do młodzieży w postaci nagród. To prawidłowy i przekonujący proces, który utwierdzał zainteresowanych w słuszność podejmowanych przedsięwzięć w tym zakresie.

Celem zadań ekologicznych było także zaszczepienie młodzieży szacunku, poszanowania do otaczającego środowiska, nadzieja że obcowanie z ekologią pozwoli im na czas dostrzec zagrożenia wynikające z ciągłego postępu cywilizacyjnego. Pomagając ukazać piękno otaczającej przyrody, pielęgnujemy w młodym człowieku jego wrażliwość, którą przeniesie na swoje podwórko, otoczenie.

Rok 2004 to inauguracja plenerów malarskich ujętych w formule pleneru ogólnopolskiego, później **Pleneru Malarskiego w gminie Rzeczycza**, zawsze pod jednym, wspólnym tytułem „**Naturalne środowisko na płótnie utrwalone**”, który zapoczątkował szeroko zakrojoną edukację ekologiczną dzieci i młodzieży

„**naturalnemu środowisku**” – to hasło przewodnie roku **2003** realizowanego w gminie zadania ekologicznego. Zaplanowana wielkość środków do wydatkowania **30 000 zł**. Gminny Ośrodek Kultury realizował zadanie częściowe „**Z ekologią na co dzień**”. Na to zadanie składały się: II edycja dyktanda z wiedzy ekologicznej, zbiórka surowców wtórnych

połączona ze wstępną segregacją ujętą w formule konkursowej oraz III edycja gminnego pleneru plastycznego.

W celu bliższego pokazania obiektów komunalnych gminy pracujących na rzecz ochrony środowiska wytyczono ścieżkę edukacji ekologicznej. Zorganizowane już dwukrotnie rajdy rowerowe pozwoliły uczestnikom (I rajd 97 osób, II rajd 38 osób)

bezpośrednio zapoznać się z obiektami takimi jak: Gminne Składowisko Odpadów Stałych w Roszkowej Woli, Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Bartoszówce, Stacja Uzdatniania Wody w Grotowicach, stacje wodociągowe w Sadykierzu, Grotowicach, Jeziorcu.

Istotnym elementem w organizacji przedsięwzięć ekologicznych była współpraca z miejscowym Zakładem Usług Komunalnych, który jest mocnym ogniwem dobrze zająbiającego się procesu segregacji odpadów stałych. Surowce wtórne były segregowane przez młodzież,

odbierane przez ZUK i wywożone na Składowisko Odpadów Stałych, tam podane ostatecznej segregacji trafiały do zainteresowanych firm zajmujących się recyklingiem. Uzyskane w ten sposób środki finansowe trafiały z powrotem do młodzieży w postaci nagród. To prawidłowy i przekonujący proces, który utwierdzał zainteresowanych w słuszność podejmowanych przedsięwzięć w tym zakresie.

Celem zadań ekologicznych było także zaszczepienie młodzieży szacunku, poszanowania do otaczającego środowiska, nadzieja że obcowanie z ekologią pozwoli im na czas dostrzec zagrożenia wynikające z ciągłego postępu cywilizacyjnego. Pomagając ukazać piękno otaczającej przyrody, pielęgnujemy w młodym człowieku jego wrażliwość, którą przeniesie na swoje podwórko, otoczenie.

Rok 2004 to inauguracja plenerów malarskich ujętych w formule pleneru ogólnopolskiego, później **Pleneru Malarskiego w gminie Rzeczycza**, zawsze pod jednym, wspólnym tytułem „**Naturalne środowisko na płótnie utrwalone**”, który zapoczątkował szeroko zakrojoną edukację ekologiczną dzieci i młodzieży

połączoną z poznawaniem naturalnego środowiska swojego regionu, działaniami proekologicznymi gminy oraz nauką malowania.

W ostatnich latach w gminie Rzeczycza działaniami ekologicznymi i edukacją postaw młodego pokolenia zajmowały się placówki